UCHWAŁA NR XXIII/162/26
RADY GMINY BUKOWIEC

z dnia 29 października 2026 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2027-2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowy Gminy Bukowiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r. i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie gminy.

Przewodniczący Rady Gminy

Czesław Wszołek

Uzasadnienie

Obowiązek przyjęcia niniejszej uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980). Istotnym elementem ustawy jest wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki oraz intensyfikacji działań na rzecz rodziny wychowującej małoletnie dzieci i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W związku z powyższym podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Czesław Wszołek

Załącznik
do uchwały nr XXIII/162/26
Rady Gminy Bukowiec
z dnia 29 października 2026 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2027-2029

GMINA BUKOWIEC

Zawartość

Wstęp **3**

Wiadomości ogólne **6**

Podstawa prawna programu 6

Podstawowe definicje 6

Cel i działania podejmowane w ramach realizacji Programu 8

Podmioty odpowiedzialne 9

Diagnoza problemów społecznych **9**

Informacje o Gminie 9

Analiza SWOT 17

Instytucje mogące udzielać pomocy i wsparcia rodzinom 18

Zadania i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny **19**

Harmonogram i plan realizacji działań w zakresie wspierania rodziny 19

Monitoring i ewaluacja programu 23

Zakończenie 24

Spis tabel: **24**

WSTĘP

Rodzina jest najlepszym naturalnym środowiskiem dla dziecka, które otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspokojenia swoich potrzeb. Dorastanie w takim środowisku pozwala dziecku na prawidłowy rozwój oraz prawidłową socjalizację, bowiem to rodzina ma największy wpływ na kształtowanie osobowości, systemu wartości oraz poglądów czy stylu życia dziecka.

Wychowanie polega nie tylko na zaspokajaniu podstawowych potrzeb zarówno biologicznych jak i psychicznych, ale skupia się również na wielu ważnych funkcjach, do których należą m.in. kultywowanie i przekazywanie dziecku systemu wartości, norm i wzorców postępowania czy przygotowanie dziecka do odpowiedzialnego, dorosłego życia.

Szybki rozwój społeczeństw oraz zmieniająca się sytuacja społeczno- gospodarcza sprzyjają powstawaniu wielu zagrożeń przyczyniających się do dezintegracji rodziny. W związku z reorganizacją rynku pracy w ciągu ostatnich kilku lat pojawiło się zjawisko bezrobocia, które w znacznym stopniu przyczyniło się do obniżenia poziomu życia, a co za tym idzie pogorszenia sytuacji bytowej rodzin, która niejednokrotnie prowadzi do powstawania konfliktów oraz zaniedbań w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Należy przy tym zauważyć, że niejednokrotnie migracja wymuszona koniecznością znalezienia źródła dochodu wiąże się ze zmniejszoną ilością czasu poświęconego dla rodziny, rozłąką na dłuższy czas oraz konfliktami. Brak zatrudnienia oraz pojawiające się w tym okresie trudności niejednokrotnie są przyczyną powstawania w rodzinie problemu nadużywania alkoholu oraz przestępstw przeciwko rodzinie (przemoc w rodzinie, zaniedbania, nadużywanie alkoholu przez nieletnich, przestępstwa seksualne). Patologie pojawiające się w środowisku rodzinnym często objawiają się poprzez brak właściwej opieki nad dziećmi, niewłaściwymi wzorcami zachowań, zaniedbaniami i brakiem zaradności. Dzieci funkcjonujące w takim środowisku nie mając innych wzorców zachowań „kopiują" zachowania domowników, sięgają po alkohol, tytoń, narkotyki, wykazują się agresją, mają trudności w nauce oraz w kontaktach z rówieśnikami.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej, której celem jest pomoc osobom i rodzinom w pokonywaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu swoich zasobów i możliwości ma tworzyć system wspomagania rodzin, dzieci i młodzieży, tak aby poprzez wykorzystanie swoich możliwości byli oni w stanie

poradzić sobie z zaistniałymi problemami. W zakresie pomocy rodzinie zagrożonej dysfunkcjami konieczne jest stałe monitorowanie rodziny przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów i przedstawicieli innych instytucji, które współpracują z rodziną. Praca w/w przedstawicieli powinna być realizowana przy współpracy ze środowiskiem lokalnym i rodzinnym oraz zaangażowaniu rodziny, której problem dotyczy. Istotnym elementem podczas pracy z rodziną problemową jest wyzwalanie aktywności wszystkich członków rodziny w pokonywaniu trudnej sytuacji życiowej, w której się znalazła, tak aby wykorzystując własne zasoby i możliwości była w stanie wyjść z trudnej sytuacji. Należy zaznaczyć, że pracownicy służb społecznych mają wspierać i wspomagać, a nie wyręczać rodzinę w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc im może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym (w tym sąsiedzkim), sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Rodzina szczególnie oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycji, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa jak i w okresie dojrzewania młodzieży.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Działania podejmowane w ramach niniejszego Programu ukierunkowane są na ograniczanie liczby dzieci w pieczy zastępczej. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Dlatego działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są ze względów społecznych i ekonomicznych szczególnie wskazane także z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W związku z powyższym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2027-2029 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Działania podejmowane w ramach realizacji Programu będą się koncentrować na dziecku oraz na całej rodzinie, również wtedy gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

WIADOMOŚCI OGÓLNE

PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2026 r. poz. 980),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673. ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 ze zm.),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bukowiec na lata 2022-2030)

PODSTAWOWE DEFINICJE

Rodzina – przytaczając definicję Ryszarda Wroczyńskiego można określić rodzinę , jako środowisko naturalne, do którego przynależność wynika z samego faktu urodzenia się, jest ona „instytucją równie dawną jak społeczne życie człowieka, która stanowiła zawsze główną komórkę życia społecznego, podstawową w sensie biologicznym, zapewniającą ciągłość generacji i społeczno - kulturową, wdrażającą młodą generację w podstawy życia społeczno - kulturowego".

Według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez członka rodziny należy rozumieć osobę najbliższą, którą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.

Rodzina zastępcza - rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub, których rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić

im bezpieczeństwa i opieki. Rodzina zastępcza kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw, a w szczególności prawa do: wiedzy o jego pochodzeniu, podtrzymywania kontaktu emocjonalnego z rodziną naturalną oraz swobodnego kontaktu z rodzicami i osobami bliskimi, poszanowaniem godności i ochroną przed wszelkimi formami przemocy. Intencją i założeniem opieki zastępczej jest jej tymczasowość w związku z czym dziecko powinno przebywać w niej do momentu uregulowania sytuacji życiowej własnej rodziny. Oczywiście nie można wykluczyć i takich sytuacji, gdzie dziecko pozostanie pod opieką rodziców zastępczych do momentu osiągnięcia pełnoletniości lub usamodzielnienia.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

1. Rodzina zastępcza:
    - Spokrewniona;
    - Niezawodowa;
    - Zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.
2. Rodzinny Dom Dziecka.

Rodzina wspierająca – w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, której celem jest pomoc rodzinie przeżywającej trudności w:

1) opiece i wychowaniu dziecka;

2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;

3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą zawierana jest umowa , która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza - zapewnia dzieciom i młodzieży pozbawionym częściowo i całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie dzienną lub całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie, jak również zaspakaja ich niezbędne potrzeby, ponadto wspiera działania rodziców w wychowaniu i sprawowaniu opieki, umożliwia kontakt dziecka z rodzicami bądź innymi osobami bliskimi. Pobyt w placówce powinien mieć charakter przejściowy

Ze względu na specyfikację działań placówki dzieli się na:

1. Placówki wsparcia dziennego - wspierają rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Zapewniają pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Współpracują ze szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.
   W ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rozróżnia się 3 formy prowadzenia placówek wsparcia dziennego:
   1) w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
   2) w formie specjalistycznej;
   3) w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.
2. Placówki interwencyjne - ich zadaniem jest doraźna opieka nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka ta jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki. Pobyt dziecka w takiej placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące.
3. Placówki rodzinne - podstawowym zadaniem tych placówek jest zapewnienie dzieciom opieki całodobowej i wychowanie ich w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego, a także zapewnienie opieki do czasu powrotu dziecka do rodziny czy umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej lub jego usamodzielnienia.
4. Placówki socjalizacyjne - zapewniają całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom wymagającym szczególnej opieki lub mającym trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie, którym nie znaleziono rodzinnej opieki zastępczej.
5. Placówki specjalistyczno-terapeutyczne – przeznaczone dla dzieci o indywidualnych potrzebach, w szczególności z orzeczeniem o niepełnosprawności, wymagających specjalistycznej opieki, rehabilitacji lub specyficznych działań terapeutycznych

CEL I DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU

Podstawowym celem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest pomoc rodzinom w pokonaniu pojawiających się trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie rozwiązać. Ponadto celem podejmowanych działań jest:

- zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego;
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji;

- wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Określone cele będą realizowane poprzez:

- zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom;
- objęcie pomocą materialną uczniów przyznawaną w formie stypendiów szkolnych;
- objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci;
- zapewnienie bezpłatnej i powszechnej dostępności do poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach, w których można uzyskać pomoc;
- działania aktywizujące zawodowo i społecznie rodziny, w których występuje bezrobocie;
- prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach i przedszkolach;
- prowadzenie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Określone powyżej działania będą prowadzone poprzez pracę z rodziną.

PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE

Gminny Program Wspierania Rodziny będzie realizowany na zasadzie współdziałania między następującymi partnerami:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowcu;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
4. Powiatowy Urząd Pracy;
5. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej;
6. Posterunek Policji w Bukowcu;
7. Placówki Oświatowe;
8. Gminna Przychodnia w Bukowcu.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

INFORMACJE O GMINIE

Gmina Bukowiec położona jest w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie świeckim. Zamieszkuje ją ogółem 4 763 mieszkańców, w tym 2 388 kobiet i 2 375 mężczyzn, liczba dzieci w wieku od 0 do 17 lat stanowi 980, liczba osób dorosłych to 3 783 (dane na 30.06.2026 r.). Podział mieszkańców gminy w poszczególnych grupach wiekowych przedstawia się następująco:

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Razem
0-2	53	55	108

3	17	23	40
4-5	47	49	96
6	18	33	51
7	31	37	68
8-12	151	125	276
13-15	107	87	194
16-17	79	68	147
18	35	32	67
19-65	1 445	0	1 445
19-60	0	1 272	1 272
66+	392	0	392
61+	0	607	607
Razem	2 375	2 388	4 763

Tabela 1: Dane statystyczne Urzędu Stanu Cywilnego na dzień 30.06.2026 r.

Bukowiec jest Gminą położoną na Równinie Świeckiej, nad Potokiem Młyńskim, w bliskim sąsiedztwie Borów Tucholskich. Graniczy z gminami: Drzycim, Lniano, Pruszcz, Świecie i Świekatowo. Sieć osadniczą gminy stanowi 16 miejscowości skupionych w 13 sołectwach (Bramka, Branica, Budyń, Bukowiec, Krupocin, Gawroniec, Korytowo, Plewno, Poledno, Polskie Łąki, Przysiersk, Różanna, Tuszynki).

Gmina ma rolniczy charakter, użytki rolne zajmują powierzchnię ponad 85 km^2. Działalność rolniczą prowadzi ponad 300 gospodarstw rolnych. Ponadto w gminie zarejestrowanych jest około 200 podmiotów gospodarczych, działających głównie w dziedzinie usług transportowych, budowlanych oraz handlu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowcu udziela pomocy rodzinom w szczególności z powodów wskazanych w poniższej tabeli.

L.p.	Powód	Rok		
		2023	2024	2025
1.	Ubóstwo	49	46	51
2.	Bezrobocie	60	49	37
3.	Niepełnosprawność	54	52	50

4.	Długotrwała lub ciężka choroba	55	41	38
5.	Alkoholizm	4	5	5
6.	Rodzina niepełna	12	13	10
7.	Wielodzietność	5	3	2

Tabela 2 Rodziny, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał pomoc w latach 2023-2025 z podziałem na powód jej przyznania.

Najczęstszymi przyczynami korzystania ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bukowcu było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Bezrobocie, które jest jednym z czynników prowadzących do dezintegracji rodziny polega przede wszystkim na tym, iż ludzie chętni do podjęcia zatrudnienia, deklarujący chęć podjęcia pracy w każdej chwili nie znajdują jej z różnych powodów.

W ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia za osobę bezrobotną uważa się, niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły lub w szkole wyższej, gdzie studiuje na studiach niestacjonarnych, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej jeżeli: ukończyła 18 rok życia, nie osiągnęła wieku emerytalnego. Stopa bezrobocia w powiecie świeckim w 2026 roku wynosi 7,1%. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Świeciu liczba zarejestrowanych bezrobotnych z obszaru gminy Bukowiec (stan z dnia 31.12.2025 r.) wynosiła 118 osoby, z czego 69 osób to kobiety.

Wyszczególnienie		Gmina Bukowiec	
		ogółem	kobiety
1. Liczba bezrobotnych		118	69
w tym	poprzednio pracujący	100	58
	ze zwolnień grupowych	4	4
	z prawem do zasiłku	15	11

	osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	6	4
	posiadający gospodarstwo rolne	2	0
2. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy			
w tym	do 30 roku życia	31	22
	Do 25 roku życia	19	13
	Długotrwale bezrobotne	55	40
	bez kwalifikacji zawodowych	42	24
	bez doświadczenia zawodowego	22	14
	Powyżej 50 roku życia	29	13
	Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej	7	4
	Posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	26	23
	Posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	0	0
	niepełnosprawni	11	4
3. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w miesiącach			
z tego	do 1	7	2
	1 - 3	30	14
	3 - 6	21	12
	6 - 12	15	9
	12 - 24	12	7
	pow. 24	33	25
4. Bezrobotni wg wieku			
z tego	18 - 24	19	13
	25 - 34	27	18
	35 - 44	28	15
	45 - 54	24	6
	55 - 59	12	7
	60 - 64	8	0
5. Bezrobotni wg wykształcenia			

z tego	wyższe	3	3
	policealne i średnie zawodowe	24	18
	średnie ogólnokształcące	6	5
	zasadnicze zawodowe	37	24
	gimnazjalne i poniżej	48	19
6. Podjęcia pracy w okresie		79	43
w tym pracy subsydiowanej		13	7
7. Rozpoczęcia staży		10	9
89. Rozpoczęcia szkoleń		1	0

Tabela 3. Informacja o bezrobociu w gminie Bukowiec, stan na dzień 31.12.2025 r. (dane pochodzą z PUP w Świeciu)

Z powyższej tabeli wynika, że najwięcej osób bezrobotnych jest w przedziale wiekowym do 30 roku życia. Dużą grupę bezrobotnych stanowią też osoby młode, które nie znalazły zatrudnienia zaraz po zdobyciu wykształcenia lub osoby, które są na etapie zakładania swoich rodzin. Analizując powyższe dane można wnioskować, iż rodziny na samym starcie borykają się z problemem jakim jest bezrobocie. Bezrobocie jest zjawiskiem złożonym, które prowadzi do wielu negatywnych skutków, wśród których wymienia się pogorszenie sytuacji materialnej, pogorszenie stanu zdrowia czy pogorszenie relacji pomiędzy członkami rodziny. Drugim niezmiernie ważnym problemem wpływającym na powstawanie rodzin dysfunkcyjnych jest alkoholizm, który coraz częściej dotyka również młodych ludzi. Niejednokrotnie po alkohol sięgają już dzieci w wieku 12 lat, a nawet młodsze. Takim zachowaniom często sprzyja szeroka reklama napojów alkoholowych oraz ogólna ich dostępność. Ważnym elementem jest tutaj zjawisko zwane współuzależnieniem. Osoby z najbliższego otoczenia nie mogąc poradzić sobie z nałogiem kogoś bliskiego godzą się z tą sytuacją i usprawiedliwiają zachowania osoby uzależnionej.

W gminie Bukowiec w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii funkcjonuje Gminny Punkt Pomocy Psychologicznej i Prawnej świadczący pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej. W Punkcie tym na umowę zlecenie zatrudniony jest psychoterapeuta i prawnik. Punkt udziela pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, świadczy porady prawne z zakresu prawa rodzinnego, karnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych oraz pomaga w przygotowaniu dokumentacji do sądu.
Działa również Gminny Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu

i Narkotyków, w którym zatrudniony jest psychoterapeuta uzależnień. Jego zadanie polega na prowadzeniu rozmów z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz z rodzinami osób uzależnionych. W roku 2025 w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Narkotyków zostało udzielonych 58 porad. W Gminnym Punkcie Pomocy Psychologicznej i Prawnej psychoterapeuta udzielił 38 porady, natomiast prawnik 27 porad .

Na terenie gminy działają też Świetlice Środowiskowe w Polednie, w Bukowcu, w Różannie, w Gawrońcu, w Budyniu, gdzie prowadzone są zajęcia edukacyjno - wychowawcze oraz realizowane programy profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym.

Problem alkoholizmu bardzo ściśle wiąże się z problemem występowania przemocy domowej. Ze zjawiskiem tym spotykają się głównie pracownicy socjalni, policjanci, lekarze, pedagodzy, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na podstawie danych uzyskanych z Posterunku Policji w Bukowcu dotyczących liczby przypadków naruszania porządku publicznego i stosowania przemocy domowej odnotowano:

- w 2023 r. – 18 interwencji domowych i 8 przypadków przemocy domowej,
- w 2024 r. – 12 interwencji domowych i 12 przypadków przemocy domowej,
- w 2025 r. – 12 interwencji domowych i 10 przypadków przemocy domowej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowcu zatrudnia asystenta rodziny, którego zadaniem jest pomoc rodzinom borykającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi z dziećmi, z problemem bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego a także dotkniętych problemami przemocy czy uzależnień. Asystent z każdą z tych rodzin realizuje indywidualny plan pracy z rodziną.

Rok 2023		**Rok 2024**		**Rok 2025**	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
14	33	13	25	17	34

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w tatach 2023 – 2025 (dane własne GOPS)

Od 16-06-2014 r. rodziny wielodzietne z terenu gminy mogą składać wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Prawo do korzystania z programu przysługuje niezależnie od dochodu. Karta jest przyznawana bezpłatnie i ma na celu uzyskanie uprawnień przysługujących na podstawie Rządowego programu dla rodzin wielodzietnych.

Liczba rodzin którym wydano Karty Dużej Rodziny w latach 2023 – 2025.

Rok 2023		**Rok 2024**		**Rok 2025**	
Liczba rodzin	Liczba kart	Liczba rodzin	Liczba kart	Liczba rodzin	Liczba kart
45	120	21	61	14	43

Tabela 5. Liczba rodzin którym wydano Karty Dużej Rodziny w latach 2023 – 2025(dane własne GOPS).

W okresie od 2014 r. do 2025 r. wydano łącznie 1 349 kart dla 418 rodzin wielodzietnych.

Pracownicy socjalni systematycznie współpracują z Sądem Rejonowym w Świeciu – Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorami zawodowymi i społecznymi. Współpraca ta dotyczy rodzin dysfunkcyjnych, w których Sąd orzeka ograniczenie praw rodzicielskich. W 2025 r. Sąd ograniczył władzę rodzicielską w stosunku do czterech rodzin przyznając jednocześnie dozór kuratora. W rodzinach tych wychowuje się 11 dzieci w wieku szkolnym. W przypadku trwałego pozbawienia władzy rodzicielskiej, Sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. W 2025 r. na terenie gminy funkcjonowało 12 rodzin zastępczych, w których przebywało 21 dzieci. Gmina w 2025 r. ponosiła odpłatność za 7 dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w tym: w wysokości 50% kosztu pobytu za 6 dzieci, w wysokości 30% kosztu pobytu za jedno dziecko.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania zawarte w ustawie o świadczeniach rodzinnych i ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wśród przyznawanych i wypłacanych świadczeń rodzinnych można wyróżnić: zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych: z tytułu urodzenia dziecka, korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wielodzietności, rozpoczęcia roku szkolnego, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, nauki poza miejscem zamieszkania, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy.

Od 1 stycznia 2016 r. realizowana jest dla osób uprawnionych wypłata świadczeń rodzicielskich w kwocie 1 000,00 zł miesięcznie przez okres 12 miesięcy życia dziecka. Świadczenia te w znacznym stopniu poprawiły sytuację materialną rodzin oraz pomogły zabezpieczyć ich podstawowe potrzeby bytowe. Od 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem". Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej i instrumentów polityki na rzecz rodziny. Pomoc udzielana jest z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jednorazowe świadczenie pieniężne przyznawane z tego tytułu wynosi 4 000,00 zł.

Wydatki na świadczenia rodzinne, opiekuńcze i świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego oraz liczba przyznanych świadczeń w latach 2024-2025 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

L.p.	**Świadczenia**	**Wydatki**		**Liczba świadczeń**	
		2024	2025	2024	2025
1.	Zasiłki rodzinne	257 748	200 614	2 289	1 731
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych	168 213	122 279	1 769	1 268
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	546 938	520 822	2 532	2 413
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	2 473 284	2 392 425	810	712
5.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	7 440	7 440	12	12
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	19 000	15 000	19	15
7.	Świadczenie	77 501	50 825	84	55

	rodzicielskie				
8.	Świadczenie wychowawcze	1 592	0	3	0
9.	Fundusz Alimentacyjny	167 010	148 018	395	341

Tabela 6. Wydatki na świadczenia rodzinne i liczba przyznanych świadczeń w latach 2024-2025 (dane własne GOPS)

Na podobnym poziomie wypłacane są w ciągu ostatnich lat świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego przyznawane na podstawie przepisów Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 2024 r. do świadczeń uprawnionych było 30 osób w 19 rodzinach, a w 2025 r 24 osoby w 14 rodzinach.

ANALIZA SWOT

Mocne strony:

- Baza oświatowa (przedszkola, szkoły, świetlice szkolne);
- Wykwalifikowana kadra pedagogiczna;
- Działalność i współpraca instytucji wspomagających rodzinę;
- Współpraca między instytucjami;
- Aktywizacja społeczna i zawodowa podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bukowcu;
- Powszechnie dostępna pomoc specjalistów w Gminnych Punktach Pomocy;
- Działające Świetlice Środowiskowe;
- Doświadczenie w pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych;
- Istniejące placówki opiekuńczo- wychowawcze na terenie powiatu świeckiego.

Słabe strony:

- Brak grup samopomocowych;
- Brak rodzin wspomagających;
- Bezrobocie;
- Niskie kwalifikacje osób w wieku aktywności zawodowej;
- Wyuczona bezradność i roszczeniowość (wzorce pokoleniowe);

- Uzależnienie od pomocy instytucjonalnej;
- Uzależnienia członków rodziny;
- Obciążenie samorządów nowymi zadaniami.

Zagrożenia:

- Duża liczba osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Zwiększone zjawisko wykluczenia społecznego;
- Wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych;
- Wzrost niebezpiecznych zachowań wśród dzieci i młodzieży;

Szanse:

- Możliwość pozyskania dodatkowych funduszy z Unii Europejskiej i rządowych programów;
- Wymiana informacji z innymi gminami, korzystanie z dobrych wzorców;
- Rosnące wsparcie dla rodzin o charakterze socjalnym

INSTYTUCJE MOGĄCE UDZIELAĆ POMOCY I WSPARCIA RODZINOM

Na terenie gminy Bukowiec funkcjonują instytucje polityki społecznej, edukacji i służby zdrowia, które mogą mieć wpływ na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Niniejsze instytucje zostały umieszczone w tabeli poniżej:

L.p.	Nazwa placówki	Adres	Liczba dzieci
1.	Szkoła Podstawowa w Bukowcu im. 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich	Ul. Dworcowa 26 86-122 Bukowiec	176
2.	Szkoła Podstawowa im. Dr Floriana Ceynowy w Przysiersku	Ul. Szkolna 5 86-122 Bukowiec	125
3.	Szkoła Podstawowa im. Księdza Jana Twardowskiego w Różannie	Różanna 32 86-122 Bukowiec	125
4.	Przedszkole w Bukowcu	Ul. Bajkowa 1 86-122 Bukowiec	96

5.	Przedszkole w Przysiersku	Ul. Szkolna 13 86-122 Bukowiec	42
6.	Świetlica Środowiskowa w Różannie	Różanna 32 B 86-122 Bukowiec	14
7.	Świetlica Środowiskowa w Bukowcu	Ul. Dworcowa 26 86-122 Bukowiec	35
8.	Świetlica Środowiskowa w Polednie	Poledno 18 86-122 Bukowiec	12
9.	Świetlica Środowiskowa w Gawrońcu	Gawroniec 67 86-122 Bukowiec	10
10.	Świetlica Środowiskowa w Budyniu	Budyń 7 86-122 Bukowiec	22
11.	Posterunek Policji w Bukowcu	Ul. Dr Fl. Ceynowy 14 86-122 Bukowiec	-
12.	Gminna Przychodnia w Bukowcu	Ul. Dr Floriana Ceynowy 18 86-122 Bukowiec	-

Tabela 7. Instytucje mogące udzielać pomocy i wsparcia rodzinom na terenie gminy Bukowiec

ZADANIA I REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

HARMONOGRAM I PLAN REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Aby osiągnąć podstawowy cel, którym jest pomoc rodzinom w pokonaniu pojawiających się trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie one samodzielnie rozwiązać należy ustalić kolejne cele operacyjne.

L. p.	**Cel operacyjny**			
1.	Wzmocnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodziny			
	Nazwa zadania	**Partnerzy w realizacji zadania**	**Wskaźniki realizacji zadania**	**Planowany termin**

				realizacji
1.1.	Wspieranie rodzin w odzyskiwaniu lub wzmacnianiu prawidłowego funkcjonowania oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Przedszkola, Szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Parafie.	- liczba rodzin objętych działaniami, - liczba i rodzaj działań	2027-2029
1.2	Prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej	Szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji	- liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych i profilaktycznych, - liczba osób objętych działaniami	2027-2029
1.3	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży	Szkoły, Świetlice Środowiskowe	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych, - liczba dzieci uczęszczających do świetlic środowiskowych	2027-2029
1.4	Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną i dzieckiem	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba rodzin objętych działaniami, - liczba i rodzaj działań, - liczba i rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania	2027-2029
1.5	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Gminny Punkt Konsultacyjny Pomocy Psychologicznej i Prawnej,	- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, -liczba specjalistów udzielających porad	2027-2029

		Gminny Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Narkotyków		
	Cel operacyjny			
2	Poprawa jakości życia, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom			
	Nazwa zadania	**Partnerzy w realizacji zadania**	**Wskaźniki realizacji zadania**	**Planowany termin realizacji**
2.1	Udzielanie pomocy finansowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba i formy udzielonej pomocy, - liczba rodzin i dzieci objętych pomocą	2027-2029
2.2	Rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego, wsparcie dla rodzin, w których występuje długotrwałe bezrobocie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bukowcu, Powiatowy Urząd Pracy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny	- liczba i formy udzielonej pomocy, - liczba rodzin objętych pomocą	2027-2029
2.3	Organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, przedszkola	- liczba dzieci korzystających z posiłków w szkołach i przedszkolach, - liczba placówek oświatowych realizujących dożywianie	2027-2029
	Cel operacyjny			
3	Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie.			
	Zadania	**Partnerzy w realizacji zadania**	**Wskaźniki realizacji zadania**	**Planowany termin realizacji**

3.1.	Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa, m.in. psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz doskonalenie wczesnej interwencji w sytuacjach kryzysowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, Gminny Punkt Konsultacyjny Pomocy Psychologicznej i Prawnej, Gminny Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Narkotyków	- rodzaj poradnictwa specjalistycznego, - liczba osób korzystających z pomocy specjalistów	2027-2029
3.2	Rozszerzanie oferty edukacyjnej działań profilaktycznych oraz specjalistycznego poradnictwa dla osób zagrożonych uzależnieniem	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe	- rodzaje poradnictwa specjalistycznego, - liczba osób korzystających z pomocy specjalistów - rodzaje i nakład materiałów edukacyjnych	2027-2029
	Cel operacyjny			
4	Budowanie systemu wsparcia, profilaktyka i edukacja rodzin w tym szczególnie dzieci i młodzieży.			
	Zadania	**Partnerzy w realizacji zadania**	**Wskaźniki realizacji zadania**	**Planowany termin realizacji**
4.1	Promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży.	Szkoły, Gminna Przychodnia w Bukowcu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w szkołach w organizowanych programach profilaktycznych, - liczba rodziców uczestniczących w programach profilaktycznych i psychoedukacyjnych -liczba programów	2027-2029
4.2	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej i rozwój	Szkoły, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlice Środowiskowe	- liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do placówek wsparcia	2027-2029

	placówek wsparcia dziennego.		dziennego	
4.3	Egzekwowanie zakazu dystrybucji papierosów, alkoholu i narkotyków wśród młodego pokolenia zgodnie z obowiązującymi przepisami.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Posterunek Policji	- liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu, -liczba podjętych interwencji dotyczących sprzedaży dzieciom i młodzieży alkoholu i papierosów	2027-2029
4.4	Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy rodzinom			
4.5	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pracujących z rodzinami poprzez udział w szkoleniach, warsztatach.	Szkoły, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, itp.	-liczba odbytych szkoleń i warsztatów przez pracowników pracujących z rodzinami	2027-2029

Tabela 8. Realizacja zadań w zakresie osiągnięcia poszczególnych celów

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring oraz ewaluacja będą obejmowały wyznaczone do realizacji zadania.

Prowadzony monitoring umożliwi:

- Ilościowe rozpoznanie rodzin, które wymagają pomocy;
- Ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- Stan zaawansowania prowadzonych działań;
- Ocenę stopnia zadowolenia członków rodzin z oferowanej pomocy.

W terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

ZAKOŃCZENIE

Zapewnienie rozwoju dziecka w rodzinie, która jest w stanie zabezpieczyć wszystkie jego potrzeby biologiczne i psychiczne oraz w rodzinie, która umożliwi mu prawidłowy rozwój i prawidłową socjalizację wymaga skoordynowanego działania różnych instytucji. Gminny Program Wspierania Rodziny ma na celu realizację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Program ma charakter otwarty, będzie systematycznie aktualizowany w zależności od zgłaszanych potrzeb oraz posiadanych możliwości. Podstawową zasadą realizowanego programu jest współpraca lokalnych instytucji i organizacji, która zapewni pełne i kompleksowe działania na rzecz dziecka i rodziny.

SPIS TABEL:

Tabela 1. Dane statystyczne Urzędu Stanu Cywilnego na dzień 30.06.2026 r. 9-10

Tabela 2 Rodziny, którym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał pomoc w latach 2023-2025 z podziałem na powód jej przyznania. 10-11

Tabela 3. Informacja o bezrobociu w gminie Bukowiec, stan na dzień 31.12.2023 r. (dane pochodzą z PUP w Świeciu)..... 11-13

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w tatach 2021 – 2023 (dane własne GOPS)..... 14

Tabela 5. Liczba rodzin którym wydano Karty Dużej Rodziny w latach 2021 – 2023(dane własne GOPS)..... 15

Tabela 6. Wydatki na świadczenia rodzinne i liczba przyznanych świadczeń w latach 2022-2023 (dane własne GOPS)..... 16-17

Tabela 7. Instytucje mogące udzielać pomocy i wsparcia rodzinom na terenie gminy Bukowiec 18-19

Tabela 8. Realizacja zadań w zakresie osiągnięcia poszczególnych celów 19-23

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Czesław Wszołek